

Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0824U002824

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 01-08-2024

Статус: Захищена

Реквізити наказу МОН / наказу закладу:

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Бугайчук Антон Павлович

2. Anton Buhaichuk

Кваліфікація:

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Вид дисертації: доктор філософії

Аспірантура/Докторантура: так

Шифр наукової спеціальності: 052

Назва наукової спеціальності: Політологія

Галузь / галузі знань: соціальні та поведінкові науки

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: Інституційні зміни процесів демократичної трансформації в Україні

Дата захисту: 30-07-2024

Спеціальність за освітою: 040301 Політологія

Місце роботи здобувача:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): ДФ 5701

Повне найменування юридичної особи: Волинський національний університет імені Лесі Українки

Код за ЄДРПОУ: 02125102

Місцезнаходження: проспект Волі, буд. 13, Луцьк, Луцький р-н., 43025, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Волинський національний університет імені Лесі Українки

Код за ЄДРПОУ: 02125102

Місцезнаходження: проспект Волі, буд. 13, Луцьк, Луцький р-н., 43025, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації: Українська

Коди тематичних рубрик: 11, 11.15.23, 11.15.51

Тема дисертації:

1. «Вплив екологічних політичних партій на політичні процеси в Україні»
2. The influence of ecological political parties on political processes in Ukraine

Реферат:

1. Бугайчук А.П. Вплив екологічних політичних партій на політичні процеси в Україні. – Кваліфікаційна наукова праця на правах рукопису. Актуальність дослідження діяльності екологічних політичних партій в Україні і зокрема їх впливу на політичні процеси зумовлена з одного боку тим, що політичні партії цієї ідеологічної групи добилися значного успіху в окремих країнах Західної Європи та на рівні Європейського Союзу загалом, проте їх рівень розвитку в Україні є значно нижчим. Таким чином виникає необхідність встановити, чому певна група політичної партії в одних країнах працює значно успішніше, ніж в інших. Другим чинником є зростаюча актуальність проблем забруднення довкілля та змін клімату як на глобальному, так і на локальному рівні. В Україні чинником погіршення екологічної ситуації є також повномасштабна війна проти Російської Федерації. Все це, на нашу думку, потребує активної діяльності суб'єктів політичного процесу, які можуть запропонувати систему заходів із адаптації до нових умов і пом'якшення антропогенного впливу на довкілля. Тим не менш, на роль лідера у цьому напрямку наразі претендую не стільки екологічні політичні партії, які залишаються маргінальними, скільки профільні

державні органи, політичні партії інших ідеологічних напрямків із екологічними аспектами у програмах, а також екологічні громадські організації. Отож, питання неспішності екологічних політичних партій в Україні в умовах, коли в країні існують значні екологічні проблеми та виклики, також потребує детальнішого вивчення. У роботі досліджено концепцію інвайронменталізму як ідеологію та основу для виникнення та розвитку екологічних політичних партій та Зеленого руху загалом. Встановлено, що існує два підходи до її вивчення. Згідно із першим інвайронменталізм виник щонайпізніше у 1960-х рр. як ідеологічна концепція, що підтримує перехід від індустріального суспільства до постіндустріального із акцентом на екології. Згідно із другим підходом корені інвайронменталізму закладені ще в найдавніші часи, а ключові принципи сформульовані у епоху Просвітництва та під час Індустріальної революції, зокрема в працях Ж.-Ж. Руссо, А. Сміта, Т. Мальтуса, В. Вернадського. Також проведено аналіз нормативно-правової бази діяльності екологічних політичних партій в Україні, зокрема аспектів Конституції України, Закону «України про політичні партії в Україні», Виборчого кодексу та екологічного законодавства, які регламентують зокрема діяльність екологічних політичних партій. Встановлено, що ці нормативно-правові акти гарантують екологічним партіям право функціонувати в умовах демократичного політичного режиму, проте в контексті здійснення екологічної політики не надають політичним партіям жодного особливого правового статусу. Вплив та методи діяльності екологічних політичних партій проаналізовані у системі взаємодії суб'єктів здійснення екологічної політики, зокрема їх спільної роботи із екологічними громадськими організаціями в межах узагальненого суб'єкта «громадськість», чия участь у здійсненні екологічної політики передбачена чинним законодавством. Водночас, попри специфіку екологічних політичних партій, вони не мають жодного особливого правового статусу у порівнянні із іншими партіями, адже ідеологічна спрямованість не впливає на правовий статус. Водночас екологічні політичні партії справді приділяють більше уваги питанням екології та разом з екологічними громадськими організаціями використовують механізми громадської участі, зокрема в межах процедур оцінки впливу на довкілля та стратегічної екологічної оцінки. В результаті дослідження знайшла підтвердження гіпотеза про те, що екологічні партії не змогли здобути значної популярності та впливу на політичні процеси загальнодержавному рівні в Україні через ряд об'єктивних та суб'єктивних чинників. Натомість вони сформували місцеві групи впливу в окремих громадах, де вплив екологічних партій базується не тільки на їх ідеологічній сутності, але й на персональному впливі їх лідерів. При цьому навіть на місцевому рівні екологічні партії перебувають переважно в опозиції. Ключовою об'єктивною перешкодою став незначний суспільний запит та незначна підтримка ідеологічних основ екологічних партій. Таке становище зокрема зумовлене тим, що в Україні слабо розвинене постіндустріальне суспільство, яке є сприятливим середовищем для таких партій. Ще більше вплив та потенціал екологічних партій зменшила повномасштабна війна з РФ, яка попри значну шкоду для довкілля, змушує більше громадян змінювати пріоритети не на користь захисту довкілля та інших цінностей Зелених. Ключовим суб'єктивним чинником слабого розвитку та низького впливу на політичні процеси екологічних партій стала відсутність стабільності та послідовності у їх розвитку, часте недотримання власних ідеологічних принципів, зокрема під час таких важливих етапів, як парламентські вибори у 1998 р., робота фракції у ВРУ III скликання в 1998–2002 рр., а також під час масових протестів та революційних подій у 2001 р, 2004 р. і 2014 р.

2. A. Bugaichuk. The influence of ecological political parties on political processes in Ukraine. – Qualifying scientific work with manuscript status. The paper examines the concept of environmentalism as an ideology and basis for the emergence and development of environmental political parties and the Green movement in general. It was established that there are two approaches to its study. According to the first, environmentalism arose at the latest in the 1960s as an ideological concept supporting the transition from an industrial society to a post-industrial one with an emphasis on ecology. According to the second approach, the roots of environmentalism are laid in the most ancient times, and the key principles were formulated in the Enlightenment and during the Industrial Revolution, in particular in the works of Zh.-Zh. Rousseau, A. Smith, T. Malthus, V. Vernadskyi. An analysis of the legal framework of the activities of environmental political parties in Ukraine was also carried out, in particular aspects of the Constitution of Ukraine, the Law of Ukraine on Political Parties in Ukraine, the Electoral Code and environmental legislation, which regulate different aspects of the activities of environmental political parties. The

activities of environmental political parties are analyzed in the system of interaction between subjects of environmental policy implementation, in particular their joint work with environmental public organizations within the framework of the common subject «society», whose participation in the implementation of environmental policy is prescribed by current legislation. At the same time, it should be noted that despite the specificity of environmental political parties, they do not have any special legal status compared to other parties, because the ideological orientation does not affect the legal status. At the same time, environmental political parties do pay more attention to environmental issues and, together with environmental non-governmental organizations, use public participation mechanisms, in particular within the framework of environmental impact assessment and strategic environmental assessment procedures. As a result of the study, the hypothesis was confirmed that environmental parties could not gain significant popularity and influence on political processes at the national level in Ukraine due to a number of objective and subjective factors. Instead, they formed local groups of influence in individual communities, where the influence of environmental parties is based not only on their ideological essence, but also on the personal influence of their leaders. At the same time, even at the local level, environmental parties are mostly in the opposition. The key objective obstacle was the insignificant public demand and insignificant support for the ideological foundations of these parties. Such demand has been reduced even more by the full-scale war, which, despite significant damage to the environment, forces more citizens to change their priorities not in favor of environmental protection. The key subjective factor of weak development and low influence on the political processes of environmental parties was the lack of their consistent development and frequent non-compliance with their own ideological principles, in particular during the elections in 1998, parliamentary activity in 1998-2002, as well as under the time of mass protests and revolutionary events in 2001, 2004 and 2014.

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки: Фундаментальні наукові дослідження з найбільш важливих проблем розвитку науково-технічного, соціально-економічного, суспільно-політичного, людського потенціалу для забезпечення конкурентоспроможності України у світі та сталого розвитку суспільства і держави

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності: Не застосовується

Підсумки дослідження: Теоретичне узагальнення і вирішення важливої наукової проблеми

Публікації:

- 1. Бугайчук А. Особливості програмних документів екологічних партій в Україні. Літопис Волині. 2021. № 24. С. 187–195.
- 2. Бугайчук А. Особливості агітації Партії Зелених України в місцевих виборах 2020 року. Вісник Львівського університету. Серія філософсько-політологічні студії. 2021. Випуск 36. С. 173–182.
- 3. Бугайчук А. Мирні зібрання як інструмент впливу екологічних партій та громадських організацій на політичні процеси в Україні. Політичне життя. 2021. № 4. С. 15–21.
- 4. Бугайчук А. Особливості діяльності осередків політичних партій у Волинській області у міжвиборчий період. Літопис Волині. 2022. № 26. С. 245–252.
- 5. Бугайчук А. Вплив повномасштабної агресії Російської Федерації проти України на діяльність екологічних громадських організацій в Україні. Вісник Львівського університету. Серія філософсько-політологічні студії. Випуск 44/2022. С. 173–182.
- 6. Ярош Я., Бугайчук А. Опозиційна діяльність зелених партій Польщі та Угорщини в умовах пандемії коронавірусу. Літопис Волині. 2024. № 29. С. 171–182.
- 7. Бугайчук А. Громадська думка щодо екологічних проблем та їх рішень в Україні та Німеччині: порівняльний аналіз. Knowledge, education, law, management. 2021. Т. 1. № 7. С. 119–125.

- 8. Бугайчук А. Довіра до політичних партій в контексті їх впливу на політичні процеси в Україні. *Baltic Journal of Legal and Social Sciences*. 2021 № 4. С. 12–18.
- 9. Бугайчук А. Екологічна свідомість українців у контексті оцінки кадрового потенціалу екологічних партій та громадських об'єднань. *Політологічні читання імені професора Богдана Яроша: збірник наукових праць*. Вип. 10. Луцьк. Вежа-Друк, 2021. С. 146–152.
- 10. Бугайчук А. Екологічні та кліматичні аспекти у програмах парламентських партій України (у ВРУ IX скликання). *Історія, політологія, філософія та соціологія: європейський напрямок розвитку: міжнародна наукова конференція*. Рига, 16–17 лип. 2021 р. С. 63–67.
- 11. Бугайчук А. Публічні акції із озеленення та прибирання територій як засіб публік рилейшнз в політичній системі України. *Наукові диспути у філософії, соціології, політології та історії в умовах глобалізації та цифровізації: міжнародна наукова конференція*. Венеція. С. 63–66.
- 12. Бугайчук А. Зміна громадської думки в Україні в умовах повномасштабної війни як чинник впливу на партійну систему. *Всеукраїнські політологічні читання імені професора Богдана Яроша: зб. наук. та навч.-метод. пр. / за заг. ред. В. І. Бортнікова, Я. Б. Яроша. – Луцьк : Вежа-Друк, 2023. – Вип. 12. С. 201–208.*

Наукова (науково-технічна) продукція: методи, теорії, гіпотези; аналітичні матеріали

Соціально-економічна спрямованість: поліпшення стану навколишнього середовища

Охоронні документи на ОПВ:

Впровадження результатів дисертації: Впровадження не планується

Зв'язок з науковими темами:

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Ярош Ярослав Богданович
2. Yaroslav B. Yarosh

Кваліфікація: д. політ. н., професор, 23.00.02

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0001-8376-8979

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Волинський національний університет імені Лесі Українки

Код за ЄДРПОУ: 02125102

Місцезнаходження: проспект Волі, буд. 13, Луцьк, Луцький р-н., 43025, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Остапець Юрій Олександрович
2. Yurii O. Ostapets

Кваліфікація: д. політ. н., професор, 23.00.02**Ідентифікатор ORCID ID:** 0000-0003-4955-9676**Додаткова інформація:****Повне найменування юридичної особи:** Державний вищий навчальний заклад "Ужгородський національний університет"**Код за ЄДРПОУ:** 02070832**Місцезнаходження:** вул. Підгірна, буд. 46, Ужгород, Ужгородський р-н., 88000, Україна**Форма власності:** Державна**Сфера управління:** Міністерство освіти і науки України**Ідентифікатор ROR:****Власне Прізвище Ім'я По-батькові:**

1. Тупиця Олег Леонідович
2. Oleh L. Tupytsia

Кваліфікація: д. політ. н., професор, 23.00.02**Ідентифікатор ORCID ID:** 0009-0008-1757-8892**Додаткова інформація:** <https://www.webofscience.com/wos/author/record/JZT-8595-2024>**Повне найменування юридичної особи:** Університет митної справи та фінансів**Код за ЄДРПОУ:** 39568620**Місцезнаходження:** вул. Володимира Вернадського, буд. 2/4, Дніпро, Дніпровський р-н., 49000, Україна**Форма власності:** Державна**Сфера управління:** Міністерство освіти і науки України**Ідентифікатор ROR:****Рецензенти****Власне Прізвище Ім'я По-батькові:**

1. Бортніков Валерій Іванович
2. Valerii I. Bortnikov

Кваліфікація: д.політ.н., професор, 23.00.02**Ідентифікатор ORCID ID:** 0000-0003-0991-4047**Додаткова інформація:****Повне найменування юридичної особи:** Волинський національний університет імені Лесі Українки

Код за ЄДРПОУ: 02125102

Місцезнаходження: проспект Волі, буд. 13, Луцьк, Луцький р-н., 43025, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Розік Марія Василівна

2. MARIIA V. ROZIK

Кваліфікація: к. політ. н., 23.00.02

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-0974-8985

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Волинський національний університет імені Лесі Українки

Код за ЄДРПОУ: 02125102

Місцезнаходження: проспект Волі, буд. 13, Луцьк, Луцький р-н., 43025, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

VIII. Заключні відомості

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
голови ради**

Бусленко Василь Володимирович

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
головуючого на засіданні**

Бусленко Василь Володимирович

**Відповідальний за підготовку
облікових документів**

Ліповська-Маковецька Наталія Іванівна

Реєстратор

УкрІНТЕІ

**Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є
відповідальним за реєстрацію наукової
діяльності**

Юрченко Тетяна Анатоліївна